

JAUNAIS CĒS

Agrofirmas „Sorkonais Oktobris“ laikrokssts

Cena 5 kopek.

Jasmuiža — Latgales kultūras komplekss

«Lauku Avīze» savā pastāvīgajā rubriķā «LLS ziņas» jau pirms nedēļas vēstīja, ka Latvijas Lauksaimnieku savienības valdes prezidijs kārtējā sēdē plenēmīs lēmums par Latgales lauku kultūras kompleksa «Jasmuiža» izveidošanu. Tā direktore godā iecelta Raiņa muzeja direktore Baiba Dūcmane. Šajā sakaribā palūdzām no viņas interviju. Baiba Dūcmane pastāstīja:

— Doma par tāda kompleksa izveidošanu man radās jau sen, tomēr grūtības bija ar līdzekļu sadabūšanu. Tagad atsaucību parādījusi apvienība «Latvijas autoceļi» un Lauksaimnieku savienība. Pašlaik 24. ceļu remonta un būvniecības pārvalde mums finansē estrādes būvi. Pirmā brīvdabas izrāde — Leona Paegles Valsts Valmieras drāmas teātra iestudētā Raiņa luga «Pūt, vējinī!» leplānota 11. augustā, tāpēc ar darbiem kavēties nedrīkst. Mūsu brīvdabas teātrīm būs tikai skatuves grīda, kā arī atsevišķa mājiņa kulisēm, lai estrāde labāk iekļautos dabas ainavā. Pagaidām darbi virzās uz priekšu normālā tempā. Drīz būs jāgriežas pie rajona iestādēm ar lūgumu pēc tālciniekiem — melioratoriem, elektriķiem.

Savukārt Lauksaimnieku savienība apsolījusi neliegt līdzekļus zemnieku mājas uzcelšanā. Tā tāps pēc šejiņes celtniecības tradīcijām — guļbalķu būve, kuras vienā galā apmeklētāji varēs iemēģināt roku pie podnieku ripas un aužamajām stellēm, bet otrā galā varēs iebaudīt zemnieku māltīti. Tāda tagad ir pasaules labāko muzeju prakse: jaun apmeklētājiem ne tikai pasīvi vērot eksponātus, bet arī pašiem aktīvi padarboties. Šobrīd, kad pastāv briesmas, ka rūpnieciskā ražošana galīgi izspiedīs no ikdienas senos tautas amatus, tāda darbīga apņēta muzejā var kļūt par labu stimulu audēju un podnieku mākas plašākā atdzīmšanā. Bet uz mūsu izstāžu telpu bāzes varēsim organizēt piemērotas lekcijas, iestījumus.

— Jasmuiža tagad apmeklētājus saista ar savu sakopību, ar apburošu lauku mieru un līdzvaru. Vai nebaidīties, ka masu pasākumi varētu ko neatgriežami sagraut šajā valdzinošajā «illetē kārtībā»?

— Nē, nebaidos. Ne jau velti nolikumā par Latgales lauku kultūras kompleksu tāpi uzsverīts, ka tā darbība nedrīkst nonākt pretrunā ar Raiņa muzeja darbības principiem. Estrādē paredzēti pārsvarā Raiņa lugu brīvdabas uzvedumi un citas augstvērtīgas izrādes un koncerti, bet kategorisks veto būs attiecībā uz zemas kvalitātes masu pasākumiem. Turklāt par sārkojumiem legūtos līdzekļus esam nodomājuši veltīt ziedojušiem dažādu kultūras objektu saglabāšanai un uzturēšanai. Tā, piemēram, domājam palīdzēt vecās Niedru skolas nosargāšanai.

Jau pieminētā māltīšu ieturēšana zemnieku sētā ar nedraud ne ar kādām neērībām muzeja kompleksam. Raiņa kopsaimniecības vadība plāno atjaunoši veco krogu īrpus kultūras kompleksa teritorijas, kur arī iebrucejī varēs iestiprināties. Ir doma, ka tur varētu gatavot ēdienu mūsu apmeklētāju māltīm, atslogojot muzeju no saimnieciskiem darbiem.

— «Lauku Avīze», vēstot par LLS valdes prezidijs 29. maija sēdē, rakstīja šādi: «Nepilnās divās stundās lietisīši un konstruktīvi apspredēta pavīns desmit jautājumus un plēsēma virknī lēmumu. [...] Izveidoja Latgales lauku kultūras kompleksu «Jasmuiža». [...]»

Dzīvē jau gan tādas liecas nepilnās divās stundās» netop. Saruna ar jums to likāl apstiprina. Pat vislabākā lēmumi, ja tie radušies likāl uz papīra, tur arī paliek. Vienmēr vajadzīgs vissmaz viens cilvēks, kas gatavs to realizēšanai zledot savu enerģiju un garīgos spēkus. Jasmuižā tāds cilvēks ir Baiba Dūcmane. Taču vajadzīgi ne likāl organizētāji, bet arī izpildītāji. Kas praktiski strādā Latgales lauku kultūras kompleksa izveidē!

— Kaut arī celtniecības kooperatīvs «Arka», ar kuru ievadījām sarunas, pajucis, tā bijušais vadītājs Arkādijs Višnevskis gatavs turēt solījumu par zemnieku mājas uzbūvēšanu, organizējot celtniekus uz līgumu pamata. Jau ir padomē dažādi varianti aušanas stellu un podnieku ripas «darbināšanā». Tā, piemēram, rajona keramikai gatavi uzņemties «dežūras» apmeklētāju pieplūduma dienās — sestdienās un svētdienās. Estrādes būvē neatsaka arī sava pagasta cilvēki, bet darbu sastrēgumbrīžos ceram, ka mūs atbalstīs ar papildspēkiem rajona Lauksaimnieku savienības organizācija.

— Lai jums labi velcast! Paldies par sarunu! Bet vēl vairāk — par to, ka esat uzņēmusies rūpīju pilno lielekās ietēšanas «motora» lomu. Labs paraugs mēdz būt lipīgs. Preiju rajonam ir visas iespējas klūt par nozīmīgu Latgales tūrisma centru, kas pat valūtu varētu nesi saviem saimniekiem: Aglonas bazilikā, «Jasmuižā», Preiju pils ar brīnišķīgo parku, Anspoku mēdību pils, Riebiņu muīža... Te varētu izveidot joti saņemīgu un interesantu tūrisma maršrutu.

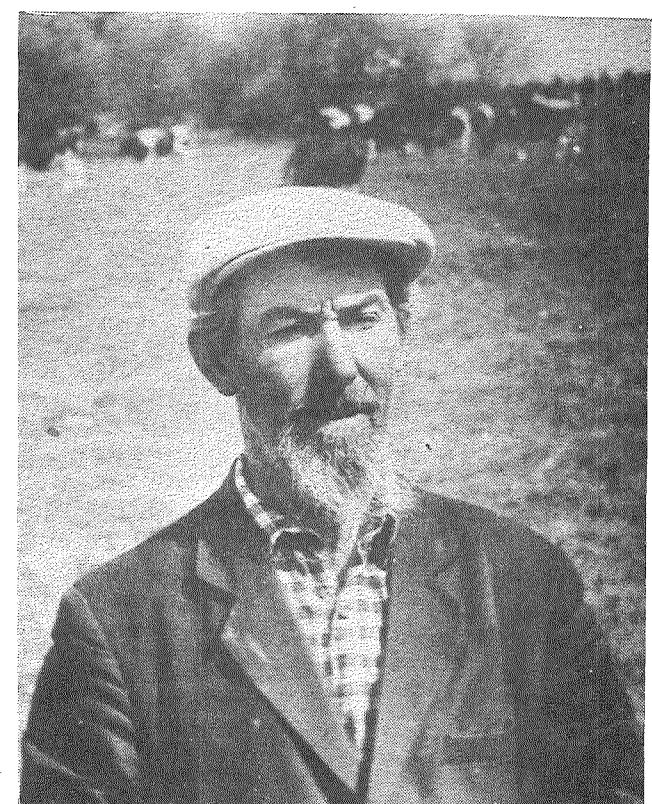
Intervēja L. LAUCE

Linu fabrika Preiļos savu darba biogrāfiju skaita no 1956. gada, kad sāka ražot produkcijas pirmās tonnas. Divus gadus vēlāk tā darbā ieradās Jakovs Mežinskis. Tagad viņš ir fabrikas elektrikis ar lielu

darba stāžu, bauda cienu kolektīvā, visus savus pieņākumus veic apzinīgi, kvalitatīvi un noteiktajā laikā.

ATTELĀ: Jakovs Mežinskis.

Visu savu darba dzīvi Jegors Kitovs pavadijis lopkopībā, veicis dažādus darbus, bet nu drīz būs arī desmit gadi, kopš viņš kopā ar pārinieku Jāni Leperi gana govis Leinišķu fermā. Šī goviņu novietne

pastāvīgi ir starp labākajām kopsaimniecībām, bieži vien ar saviem darba rādītājiem izvirzās arī pirmajā vietā. Tas, bez šaubām, lielā mērā ir arī abu ganu nopeilns.

ATTELĀ: Jegors Kitovs.

Deputāts gaida ierosinājumus

5. jūnija rītā Riebiņu kultūras namā notika vēlētāju ietekāns ar Latvijas Republikas Augstākās Padomes deputātu, Aglonas internātskolas direktoru Andriju Puzo. Jā, viņš ir tās trešdaļas skaitā, kas deputāta pienākumus savieno ar iepriekšējo darbu. Augstākā Padomē viņš darbojas iekšlietu un alzārdzības pastāvīgajā komisijā, aktīvi iesaistoties šīs komisijas kompetencē esošo likumprojektu izstrādāšanā.

Apmēram 20 minūšu garā uzrunā vēlētājiem Andrijs Puzo izteica, ka viņš Padomē iestājas par vecās kārtības — Latvijas atkarības no PSRS — savaglabāšanu. Tās, viņaprāt, ir balles zaudēt savas iepriekšējās privilēģijas, pa-

razītējot uz īsteno tautas materiālu un garīgo vērtību radītāju darba rēkina. Un, lai nosargātu savas «spectiesības», viņi musina tautu, biedē ar krieviski runājošo iedzīvotāju diskrimināciju, aicinā uz streikiem un nepakļaušanos republikas parlamentam un valdībai. Bet tas ir neauglīgs un postošs ceļš.

Ja gribam dzīvot labāk, jāatjauno sajmnieka apziņa — par savu republiku, savu zemi, ļaatraisa istājēm darītājiem brīvas rokas savstarpēji izdevīgu līgumu slēgšanai bez Maskavas starpnieku palīdzības.

Atbildot uz jautājumu, Andrijs Puzo pastāstīja, ka Latgales deputāti balsoja pret lielajām deputātu algām un tās tiks vēlreiz pārskatītas. Viņš aicināja ar saviem priekšlikumiem ierosinājumām, vajadzi-

bām, arī agrārās reformas sakarībā, griezties telefoniski vai personiski viņa darbavietā Aglonā.

Pēc ietekāna ar vēlētāju ietekānu Andrijs Puzo bija uz savstarpēju sapratni balstīta saruna ar agrofirmas «Sarkanais Oktobris» generāldirektoru Romualdu Kavinski. Bagātā dzīves un darba pieredze ilggadējam kopsaimniecības vadītājam lāva izteikt loti kompetentus spriedumus, kurus deputāts uzskāja ar lielu cienu un interesu. Sarunā tika pieminētas nelāgās pārmaiņas, kas daudzviet vērojamas laukos: alkšņiem un krūmiem aizaugušie hektāru tūkstoši. Augsnēs augļības zudums nepareizas aprādes dēļ, sliktā lauk-saimniecības tehnika, darbaroku trūkums, materiāls ieinteresētābas zudums. Ja par naudu neko nevar

nopirkī, zemnieka psiholoģijas deformācija u. c.

Saruna ievirzījās konkrētu sajmniecisku jautājumu kartošanas gultnē, jo «Sarkanajā Oktobrī» pierästs nevis bezspēcīgi sūkstīties par problēmām, bet iepēļu robežās tās lietišķi risināt. Andris Puzo pateicas Romualdam Kavinski par aso signālu, ka Latgales zonas galas kombinātu rekonstrukcijas un avāriju dēļ kopsaimniecībām un kolhozniekiem nav, kur nodot lopus, kamēr pilsētās galas veikali tukši. Viņš apsolīja nekavējoties informēt par to Ministru Padomes priekšsēdētāju Ivaru Godmani, lai situāciju labot.

Atvadoties Andris Puzo izteica vēlēšanos biežāk tikties ar Riebiņu jaudīm, jo katra saruna ar prasmīgiem zemes kopējiem bāgātina deputāta redzesloku.

M. GEKISA

Mācību

Jautājums par Preiļu kooperatīvās arodvidusskolas veikalā izvirzījies un skolas vadītāji biedrību savienības valdi risināt ilgāku laiku, beidzot šī iecere un sapnis kļuvis par istenību — tāds veikals ir. Pie tam vieta, kur iegriežas ne likāl mūsu rajona centra iedzīvotāi bet arī garāmbraucēji. — pie apbraucamā celiņa Starpaimniecību celtniecības organizācijas teritorijā, bijušā veikalā «Celtnieks». Agrāk meitenes nākošas pārdevējas, mācību praksi aizvadīja veikalā «Kooprators» mīlestas centrā, un zināma lieta, kā ir kā strāda citu uzraudzībā un nevis tu, bet citi atbildīgi par vircēju apkalpošanu. Bieži vien tur nācās izpildīt palīdzdarbu strādniecu

veikals

lomu, nevis apkalpot pircējus un sēdēt pie kases aparātiem. Jaunajā veikalā viņas pašas ir saimnieces. Tā jau ir: lai kaknēmu iemācītu pelētēt, viņš jāiesviež ūdeni. Skolas meitenēm šeit nūjāliek lietā viess, lai būtu smaidī, ko prasa no pārdevējām, lai būtu precīzi sa-skaitīta maksa, palīdzēts izvēlēties tieši to precī. kura patik apmeklētājam. Visu, ko viņas apgūst skolas klasēs, te pārbauda dzīves iestābā. Meitenes strādā pieredzējuši, meis-taru vadībā, pie viņām bieži iegriežas skolas pasniedzēji un vadība.

ATTELĀ: vienā no veikalā nodalām.

A. MEZMALIS

A tādzimšanas spīta dziesma

26. maijā uz Daugavpili steidzās autobusu kolonnas. Sajā maija rītā bija paredzēts sākums Latgales novada dziesmu un deju svētku atdzimšanai. Uz šo savīlpojošo pasākumu bija uzaicināti arī vairāki mūsu rajona kolektīvi. To vidū divi no agrofirmas «Sarkanais Oktobris» — jaunatnes deju kolektīvs, kuru vada Alda Gavrilova, un folkloras ansamblis Jāņa Teižlāna vadība.

Jāteic, ka laika apstākļi tajā dienā nebija sevišķi labi, tomēr neviens par to nežēlojās — visus sildīja svētku prieks.

Vienā no Daugavpils viendusku stadiņiem pulksten 16.30 sākās svētki. Laukums uzaizgoja tautas tērpu košajās krāsās. Svētku koncertu atklāja Nopelnīem bagātie tautas deju kolektīvi, tādi, kā «Lies-

ma» un citi. Pēc tam sākās krāsns uzvedums ar puzuriem. Desmitiem kolektīvu izkārtojās dažādās deju figūrās, aizrautīgi no dancīgo kāzu polku, latgaļu polku, ar humoru ie saistījās tautas rotāla.

Kad svētku koncerts bija galā, visi dalībnieki devās uz Daugavpils galveno — Lenina — ielu, kur bija paredzēts vēl viens koncerts. Bet jau kopš pulksten 17.00 pilsetas centrā skanēja Latgales novada tautas dziesmas, spēleja lauku kapellas. Bija tāds iespāids, it kā liksmotu visa pilseta.

Pēc koncerta visi posās uz Svētā Pētera baznīcu, kur tika nosvētīti ozolu vainagi, kurus vēlāk aizlaida pa Daugavu pretī nākamajiem Dziesmu svētkiem Rīgā.

Dievkalpojumam beidzo ties, deju kolektīvu dalīb-

nieki ar 50 vainagiem rokās, ar alzdedzinātām sve cēm, pūtēju orkestra skanu un skanīgu dziesmu pava dījumā devās uz Daugavas pusē. Visa ū ģajiena celi garumā stāvēja cilvēki. No augšas uz leju, no rokas rokā vainagi celoja upes virzienā. Un lūk, pirmais jau līgojas Daugavas strau mē...

Straujā upe satvēra tos,

it kā vēlēdamās ātrāk aiz-

nest līdz nākamajiem svē-

tkiem. Arvien tālāk aizpel-

dēja mazās uguntīnas, un,

kad ūdenī tika ielaists pē-

dejais vainags, likās, it kā

no dzīlēm iznira laivas.

Reizē ar vainagiem aizīrās

latviešu tautas varonis

Lāčplēsis.

Bet svētki ar to nebeidzās. Otrā dienā — 27.

maijā — Stropos savu bal-

su skanīgumu izmēģināja

koris. Dziesmu svētku kon-

certa videoieraksts bija redzams arī Latvijas televīzijā.

Tā Daugavpils nodeva Dziesmu svētku stafeti republikas galvaspilsētai.

J. SIVCOVA,
agrofirmas «Sarkanais Oktobris» kultūras nama direktore

ATTELOS:

svētku dalībniekus uzrunā Latvijas Republikas Augstākās Padomes priekšsēdētājs Anatolijs Gorbo novs;

vārds reliģisko konfesiju pārstāvjiem;

1940. gada Dziesmu svētku dalībnieki ierodas ar ozolu vītnēm, ko pēc tam kā pārmantotibū pa dziedātāju rokām uzcēla līdz pēdējam rindām.

Telegramma no Vatikāna

Viņa ekselencēi bīskapam Jānim Cakulam

Sakara ar loti cienījamā Baznīcas Tēva, Rīgas un Liepājas diecēžu garīgā Gana, mūsu godājamā Brāļa JULIJANA KARDINALA VAIVODA pēdējo slimību un kristīgo nāvi visai Latvijas tīcīgajai tautai. Mēs apliecinām visdzīlēko līdzjūtību, izsakām Mūsu apbrīnu par viņa dedzīgo un ilgo darbību paņākumiem bagātajā apustulatā. Ar lielu gandarījumu atceramies viņa īpašos nopolnus savas tautas priekšā un Evangelīja sludināšanā. Mēs izlūdzamies viņam mūžīgo mieru Dieva valstībā un pārpilnu atalgojumu par viņa labajiem darbiem.

Pāvests Jānis Pāvils II

AGLONA' nekad nebija redzējusi tik augstas un prominentas katoļu Baznīcas personas un tāk lielā skaitā kā 1990. gada 29. maijā.

Julljana kardināla Valvoda apbedīšanas dievkalpojumu vadīja pāvesta Jāņa Pāvila II īpaši norīkots delegāts — Polijas katoļu baznīcas primass (vecākais no visiem augstākiem garīdzniekiem) Juzefs kardināls Glemps. Tāpat sēru dievkalpojumā piedalījās pāvesta Jāņa Pāvila II jaunnorīkotais nuncijs (sūtnis) Maskavā Francēs. ko Kološuono. Lietuvas

In memorium

katoļu baznīcas vadītājs Vincents kardināls Sladkevičs. Kaunas garīgā semināra rektors bīskaps Kārlis Gailitis, bet Padomju Savienībā dzīvojošo vācu luterānu bīskapu Haraldu Kalmīnu — viņa sekretārs J. Barons.

Latvijas Republikas valdību reprezentēja Augstākās Padomes priekšsēdētāja vietnieks Andrejs Krastinš un āriņu ministrs Jānis Jurkāns. No Ārziņu sakaru bīdrības pieda-

lījās tās priekšsēdētājs Teodors Rubenis. Tāpat kļētīja mūsu rajona un Preiļu pilsētas vadība.

Klātesošos poliskos uzrunā kardināls Glemps, itāliiski — arhibīskaps Kološuono, latviski — arhibīskaps Gailitis, A. Krastinš, T. Rubenis. Pie kapa runāja bīskaps V. Nukšs un Aglonas dekāns P. Onckuls.

Atsevišķas personas bija no Amerikas, Belgijas, Maskavas u. c.

Pagasta dzīves pamatnoteikumi

PAR SODA NAUDAS IEKASĒSANU NO ORGANIZACIJAM, UZNEMUMIEM, IESTĀDĒM UN PRIVATPERSONAM

Par ražošanas objektu, personisko un komunālo un piebraucamā celu piedzīvojamo namu teritorijas grūzošanu un neuzturēšanu kārtībā atbilstoši ugunsdrošības noteikumiem — no organizācijām sods — 250 — 1000 rubļu, no privātpersonām — 10 — 50 rubļu.

Par valsts ugunsdrošības uzraudzības inspekcijas prieķsrakstu atkārtotu neizpildi, gadījumos, kad inspekcija pati sodu neuzliek: no organizācijām — 500 — 1000 rubļu, no privātpersonām — 10 — 50 rubļu.

Par komunālo māju, pagrabu, bēniņu u. c. koplietošanas telpu piegrūšanu u. c. veida liešanas noteikumu pārkāpumiem: — 10 — 50 rubļu, privātpersonām (īriekiem) — 10 — 30 rubļu.

Iestādēm, uzņēmumiem, privātpersonām par atkritumu izbēršanu šim nolūkam neparedzētās vietās: organizācijām — līdz 500 rubļiem, privātpersonām — līdz 100 rubļiem.

Par auglu un sakņu dārzu, piemājas lauciņu neuzturēšanu kārtībā: privātpersonām — līdz 50 rubļiem.

Par gaiss, ūdens vai grunts tišu piešāršošanu: ja par to nav ierosināta kriminālīeta vai nav uzlikts naudas sods: pirmajā konstatēšanas gadījumā — līdz 500 rubļiem, atkārtotos gadījumos sodu palēlinā — 100 rubļiem.

Organizācijām, privātpersonām par rakšanas darbiem bez pagasta padomes atļaujas, izņemot avārijas un dabas stihiju sekulīvidēšanu, — 100 rubļu sods.

Organizācijām par rakšanas darbu izpildes termiņu neievērošanu, par katru dienu viņs atlautā minētā terminā — 250 rubļu.

Par papīru un citu grūžu izmēšanu ielās un koplietošanas telpās, par puku dobju un zālāju postišanu: organizācijām — līdz 250 rubļu, privātpersonām — līdz 50 rubļiem.

Par celu, celmalu un lauksaimnieciski izmantotu zemju tišu bojāšanu — līdz 500 rubļiem.

Par katru strādājošo, kurš darba laikā vai darba vieta aizturēts iereibušā stāvokli, izņemot tos, kuri aizturēti pēc attiecīgā uzņēmuma administrācijas iniciatīvas, no organizācijas, kur strādā aizturētais, — 100 rubļu.

Par tirgošanos pagasta teritorijā bez pagasta padomes izdotas atļaujas: kooperatīviem — 30 — 50 rubļu, privātpersonām — 10 rubļu.

Par visa veida celazīmu, apstādījumu, puķu dobu, košumkrūmu un mazo arhitektūras formu tišu bojāšanu: organizācijām, privātpersonām — 10 — 100 rubļu.

Par sausās zāles dedzināšanu — 50 — 200 rubļu.

Par nelikumīgu celtniecību: organizācijām — 100 — 500 rubļu, privātpersonām — 50 — 100 rubļu.

Par traktoru, autotransporta mazgāšanu, jebkurā ūdenstilpnē un vietās, kur tiek apdraudēta ūdenstilpība — 25 — 50 rubļu.

Par videofilmu demonstrēšanu par maksu bez līguma ar kinodirekciju oriģātpersonai vai iestācei, kuras telpās tas notiek. — 100 rubļu. Par videofilmu demonstrēšanu neatbilstošai auditorijai: demonstrētājam sods — 100 rubļu.

Par datvalīgu zemes aiznemšanu sakņu un augļu, dārzu ierīkošanai — 10 — 100 rubļu.

Par lopu, māīputnu, kāru, sunu turēšanas noteikumu neievērošanu pagas-

ta teritorijā privātpersonām — 10 — 100 rubļu.

Soda naudas vainigo netrīvo no tiešo materiālo zaudējumu atlīdzināšanas.

Orgāni, kam piešķirtas pārbaudītāju tiesības: laukaimniecības komisija (vadītāja S. Vjakse), pagasta sociālās attīstības (vadītājs I. Melušāns), nepilngadigo lietu (vadītāja K. Petrowa), tautas kontroles grupa (priekšsēdētājs P. Skutelis), pagasta izpildkomiteja, kā arī amatpersonas — brīvprātīgās ugundzēju vienības priekšnieks I. Gvoždevs, milicijas pilnvarotais A. Aleksandrov, dabas un plieminkļu aizsardzības biedrības priekšsēdētājs I. Starčenoks.

Materiāli par konstatētājiem pārkāpumiem jāiesniedz pagasta padomes izpildkomitejā. Izpildkomiteja mēneša laikā izskata iesniegtos materiālus un pienem lēmumu par soda naudas uzlikšanu. 90 % iekāsetās soda naudas paliel pagasta padomes ārpusbudžeta fondā, 10 % tiek pārskaitīti rajona ārpusbudžeta fondā, 10 % var tikt pārskaitīti personām, kas konstatējuši šī lēmuma pārkāpumus un noformējuši dokumentus par šiem pārkāpumiem.

Lēmums stājas spēkā pēc tā pieņemšanas.

Par atļaujas izsniegšanu tirzniecībai pagasta teritorijā izpildkomiteja iekāsē valsts nodevu: no kooperatīviem — par vienreizēju atļauju — 10 rubļu, no organizācijām uz vienu mēnesi — 50 rubļu, no privātpersonām par vienreizēju atļauju — 3 rubļi, uz vienu mēnesi — 50 rubļu.

Par izzinu izniegšanu tiek iekāsta valsts nodeva 50 kapeiku apmēra.

Jūsu papildinājumus un ierosinājumus izmaiņām lūdzam adresēt laikraksta «Jaunais Celš» redakcijai vai pagasta izpildkomitejai.

9. VAIRAK PRODUKCIJAS AR GOVJU PAREIZU IESLAUKSANU UN SARDABA TURPMĀKU TEHNOLOGIJU

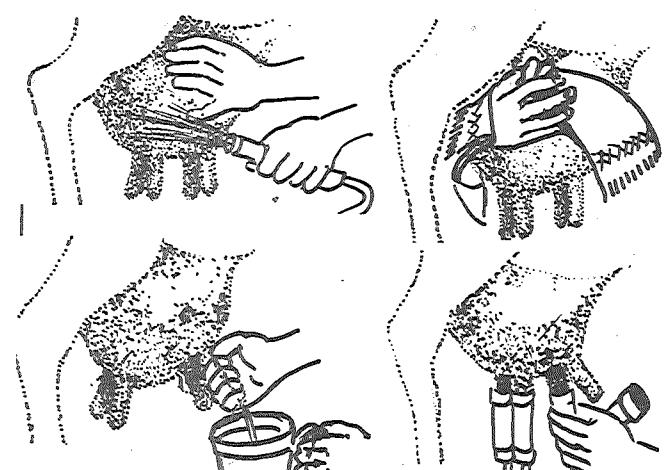
Svarīgs uzdevums ir plena lopkopības produktivitātes, kāpināšana, ko panāk ar šķirņu krustošanu, asins pieliešanu, selekciju. Edināšanas jautājumi risinās vairākās jomās, bet loti svarīgi ne tikai valrāk saražot, svarīgāk ir uzlabot piena kvalitāti un nota iegūt augstāku labuma produktus — sieru, sviesu u. c.

Izēdinot govin zemas kvalitātes lopbarību, sevišķi skābbarību, citus bojātus barības līdzekļus, pa slīktinās gan garša, gan smaržā pienam. Arī govs ādas tiriba ietekmē gan vielu maiņu, gan produktivitāti un plēna kvalitāti.

Personām, kam ir tiešs sakars ar piena ieguvu, iāsekot apgērba, apavu un roku tirību. Slaukšanas procesā nedrīkst piedalīties slimī cilvēki, jādara viss iespējams, lai pēc iespējas mazāk pienā ieklūtu baktērijas. Daudz to nonāk no netīrām slaucējas rokām, govs kermena un tesmena, barības, pakalšiem un gaisla, kā arī slaukšanas aparātiem. piena vadīm, filtriem, dzesētājiem, sūkļiem, rezervāriem un autocisternām.

Neminēšu iespējamo un dieļaujamo baktēriju skaitu, skaidrs, ka jāiegūst tīkai tīrs piens.

Tiesi pirms slaukšanas avmazgā tesmeni ar siltu ūdeni, vienlaicīgi masējot, noslauka ar tiru dvieli. Lai varētu pārbaudīt tesmeni

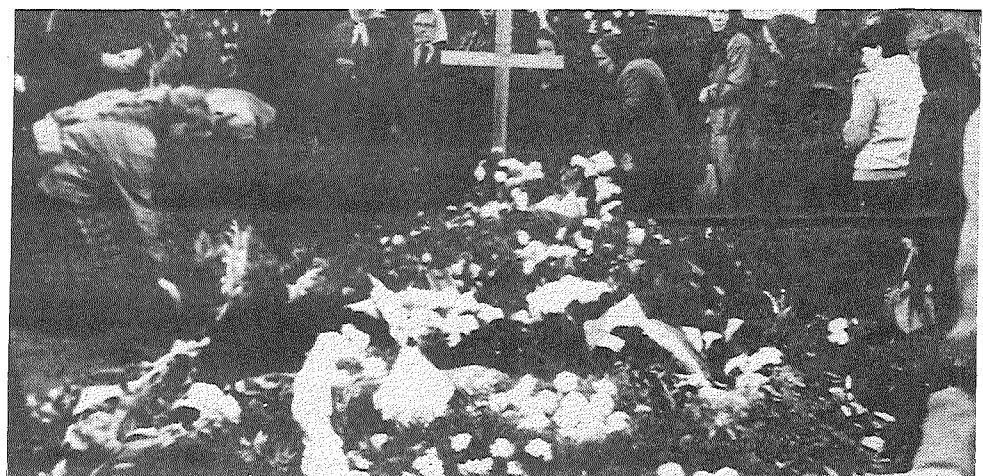
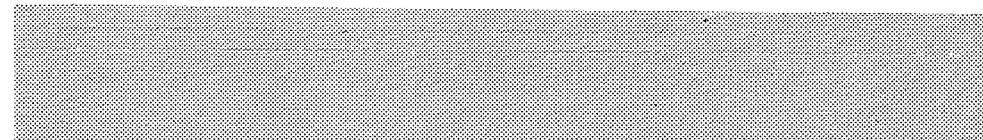

un samazinātu baktēriju ieklūšanu pienā, pirmās strūklas noslauc uz kontroles plates vai speciālā traukā (vajadzētu melnās krūzītēs, kurās diemžēl neražo), to nedrīkst pieliet kopējam slaukumam vai izlietot uzturam, jo arī pie visideālākajiem apstākļiem tās satur daudz baktēriju.

Vienas govs sagatavošanas procesā jāiekļaujas 30 — 50 sekundēs. Ja ar pirmajām strūklām izdalās biezpienveidīgi recekli, asinis vai strutas, kā arī slaukšanas operācijas savalaicīga izbeigšana. Ārziemēs sak praktizēt to, ka vispirms noslauc pirmās strūklas, tad mazgā un māsē tesmeni.

Pašlaik pienu vēl pienem pēc vecā standarta, bet šogad ieviesis jaunu ar augstākām kvalitātes prasībām, būs arī jaunas cenas un papildus piemakas. Tātad, celsim produktivitāti un reizē arī kvalitāti.

V. RŪTKOVSKA

Juris Pabērzs

(Nobeigums. Sākums
20. numurā.)

Lielais partiju skaitis noveda pie hroniskām valdiņas križēm, veicināja korupciju, tirdzniecības ar balsīm un citas mahinācijas. Pazeminājās Saeimas autoritāte un popularitāte, tika diskreditēta republikānskā iekārtā. Sie jaunās demokrātijas trūkumi izraisīja vispārēju neapmierinājumu.

Skiet, ka Juri Pabērzu pāsniedzējiem saglabāšanas perspektīvas valstī. Draudus tai vienīgā redzēja gan no profašistisko organizāciju («Ugunskrusts», «Pērkonkrusts»), gan no kreiso radikālu puses. Atzīdams nepieciešamību izmaiņāt pamatlīkumu, lai paplašinātu, nevis ierobežotu demokrātiskās tiesības, J. Pabērzs atbalstīja dažus no Zemnieku savienības frakcijas priekšlikumiem (piemēram, izteicās par valsts galvas ievēlēšanu nevis Saeimā, bet ar visas tautas nobalsošanu), tomēr pārliecinoši

kritizēja (viņš bija labs orators) vairumu no likumprojekta tēzēm, kuras bija vērstas uz diktatūras nočībināšanu. 1933. gada 10. novembrī Saeimas sēdē vienīgi pāzinoja, ka parlaments ir vajadzīgs, ka tam ir jābūt, bēt valdībai jābūt atbildīgai — parlamenta prieķī, un aicināja augstāko likumdošanas orgānu padarīt to par patiesi dzīvotspējigu.

1934. gada martā J. Pabērzs ietilpa pēdējā demokrātiskajā Latvijas Republikas valdībā, kur ieņēma tautas labklājības ministra posteņi. Tomēr tā pašā gada 15. maija apvērsums uz ilgiem laikiem, bet būtībā — pat uz visiem laikiem, pārtrauca J. Pabērza politisko darbību.

Dažus turpmākos gadus vienīgā pavadija Daugavpili, kur strādāja par juristu. Pilsētas vecie iedzīvotāji vēl atceras, ka vienīgā dzīvoja Vecajā Forštātē. Videemes ielā. Personiskā sašķirts J. Pabērzs (krievu varianta vina uzvārds bieži figurēja kā Pabērzs) bija patikams, laipns un diezgan

atkārts cilvēks, izcēlās ar pieklājību un saticību. Pēc ilgā politiskās aktivitātes perioda vienīgā, kā likās, bija pilnīgi nodevies gimenēs rūpēm un jau vairs nedomāja atgriezties «lieļajā politikā».

Tomēr šī atgriešanās notika — negaidīta un lieļā mērā pret vina paša gribu. 1940. gada vasara J. Pabērzs kļuva par tieslietu ministru A. Kirhensteina valdībā. Ar vina tiešu līdzdalību tika izstrādāts Latvijas PSR Konstitūcijas projekts, turklāt pats vienīgā par paraugu aicināja uzskaiti bēdīgi slaveno 1936. gada «Stalīna konstitūciju». J. Pabērzs ietilpa arī delegācijas sastāvā, kura Tautas saimēs uzdevumā 1940. gada augusta sākumā lūdza iekļaut Latviju PSRS sastāvā.

Kā tad to lai saprot? Kāpēc cilvēks, kura politiskie uzskaņi bija kaut arī varbūt ne gluži kreisi, tomēr vissmaz liberāli demokrātiski, «alzgājā kalpot» diktatoram, kas iznīcināja Latvijas valstisko neatkarību? Varbūt taisnība bija Henriham Vizulim, kurš J.

Pabērzu raksturoja šādi: «Zynomā mārā karjerists bez styrgrīm principijm»?

Acīmedzot sava loma bija godkārībai, kas lielākā vai mazākā mērā piemīt katram profesionālam politikam. Šajā nozīmē var piekrit tikko citētajiem vārdiem. Tomēr svarīgi pamēģināt saprast vina rīcības motivus, lai arī cik šaubīgi tie liktos. Diezin vai J. Pabērzs būtu izšķirties par šo grūto soli tikai karjeras nolūkos. Ir pamats uzskatīt, ka, neizceldamies ar politisku konsekvenču, vienīgā tomēr bija nelokāms Latgales patriots. Mikelis Bukšs šajā sakaribā minētu secinājumu. Lai gan K. Ulmanā režīma laikā J. Pabērzs arī ieņēma salīdzinoši augstu amatā Latgales diskriminācijas pārziņā, lika J. Pabērzm ar rūgtumā just sevi par «trymdināku sovā sātā».

Tas bija zināms komunisti, tāpēc viņi arī uzācināja viņu sadarbties ar A. Kirhensteina valdību.

Vienīgā kļuva par ministru, lai, izmantojot šo iespēju, panāktu Latgales kultūras atdzīmšanu (radītu Latgalē universitāti, izdotu latgalē ūsu prīgīnālās mācību grāmatas, organizētu radiopārtraides latviešu valodā), kas daļēji arī tika realizēts. Bet jaunajā amatā J. Pabērzs bija neilgi. Stalīnam, kurš neuzskatīja mazās tautas par dzīvotspējām, nebija vajadzīgi, tādā veida sabiedriskie darbinieki.

Palicis noslēpums, kāpēc J. Pabērzs tika pasaudēts, kaut gan no soda mašīnas cieta loti daudzi, krietiņi mazāk «vainīgi» cilvēki. Pie labas gribas vienīgā taču varēja inkriminēt jebkuru no viņa «pretpadomju» un «pretkrievu» izteikumiem 20. un 30. gados. Acīmedzot staliniskām represijām, kaut arī tās izcēlās ar nežēlibu un masu mērogiem, tomēr bija selektīvs raksturs. Pēc kāra, atgriezies Latvijā, J. Pabērzs strādāja par juriskonsultu un tika ganādzis alzīmīst. Viņa uzvārds nav minēts pat desmit sējumu Latvijas Padomju enciklopēdijā.

Ja tā būtu biežāk...

Loti pieticīgas reklāmas zīnas vēstīja, ka Vasarsvētku priekšvakarā — sestdien — sagaidām gadtirgus, un ne tikai daudzi rajona lauku laudis, pat tie, kuri dzīvoja tā centra pilsētā, pat neledomājās, kas tad īsti tiek gatavoti parkā. Sādas noslēpumainības iemesls atklājās vēlāk no televīzijas raidījuma — gadatirgus bijis dala no kooperatoru semināra pāsākumiem, ko organizēja Latvijas Patērētāju biedrību savienība.

Tie, kuri sestdien bija parkā gan gadatirgus atklāšanas brīžos, gan arī vēlāk — tā rītējumā, bija apmierināti un patikami pārsteigtīgi: re, kā var, ja vien grib!

Parkā centrā — pie vēcas estrādes netālu no salīnās — bija mazuļu izklādešanās karalvalsts, uz jaunās estrādes uzstājās pūteju orķestris ar saviem priekšnesumiem, deju kollektīvi, etnogrāfiskie ansamblis, pie centrālās ielās, kur bija ierīkots improvizēts krogs, spēlēja kapella no Sutriem. Jautri dzīvespriecīgās grupās izvietojošies namīni no svāigā ēvelētīem dēliem un paviljoni, celojums starp tiem bija, kā celojums pa Latgales dažādākiem savdabīgajiem novadiem. Lūk, pasaku naminās un pagalma stūris ar galdiem no Lūzīzas, līdzās — Krāslava, bet pa labi — Preili koooperatori ar saviem gardumiem. Ludzā nogaršojojis kafiju un sautētus zirnus, Krāslava — cepumus, kas «paši kūst mutē». Preilos «pavilcis» no alus kausa, uzkožot kādu agrāk nerežētu kulināriju vai konditorejas brīnumu. dodīs parka dzīlumā. Tur kādā laucītē līlkstes patērētāju biedrība no Daugavpils rajona, aiz tiltīņa — Stučkas un Balvu rajonu sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumi, vēl tālāk — citi.

Izrācās, bijusi arī sacensība: kurš no raioniem pārīs sevi parādīt labāk, bijusi konditorejas un kulināriju brīnumu skate... Nekā tāda pie mums Preilos agrāk nav bijis...

Bet vai būs vēl kādreiz?

KARSETS PIENS

Ieļej pienu māla krūkā, podā, pārsedz ar vāciņu un ieliek cepēškrāsnī nelielā karstumā, sekojot, lai tas nepāriņtu pāri un nepiedegstu. Piens iegūst «karsets» garšu un tumšu krēmkrāsu ar sarkanīgu toni.

SIBIRIJAS VARENECS

Ja neatdzēsētā kārtā pieļā ielej biežu svaigu krējumu, rēkinot 0,5 — 1 glāzi krējuma uz katru piena litru, tad izveidojas loti savdabīgas garšas dzēriens, kuru sauc par Sibīrijas varencu.

No piena kannas

GUSLANKA

Vienā litrā vārīta un līdz 30 — 40 grādiem atdzesēta piena ielej pusglāze šī pašā piena iemaisītu ēdamkarotu krējuma (uz vienu litru piena) un nolieks siltā vietā, cieši nosedz, legūtās rūgušpiens saucas guslanka.

RJAZENKA

Ja kārtā pieni, ielej vienu glāzi krējuma uz vienu litru piena, tad rau-

dzējot, četri stundu laikā izveidosies rāženka.

SKIRS

Nolieciet vakarā litra burku ar pienu, līdz rītam izveidosies rūgušpiens. Neņemiet litru svaiga piena, atri uzvāriet lielā dzīlā katlā, un tajā brīdī, kad vārīta piena putu cepure paceļas, ielejiet litru rūgušpiena. Vārīt ne ilgāk par 2 minūtēm. Tikko sūkalas kūs zalgandzelēnas, pārtrauciet vārīšanu, nolejiet tās. Je-

gūto biezo masu izlieciet dzīlā šķīvī un vieglītēm nospiediet to ar karoti, lai atdalītos visas zali dzelzēnas sūkalas, bet ne bālgānas šķidrumi. Tikko parādās balts, pienam līdzīgs šķidrums, masas nospiešanu izbeidziet. Jums būs iznācis skirs.

IRIMSIKS UN JEZEGEJS

Ja izmainīsim rūgušpienu un svaiga piena attiecības un proporcijas 1:1 vienās neņemsim 2 litrus piena un 1 litru rūgušpiena, tad iznāks biezpiens, kuru sauc irimšiks. To var vārīt līdz sūkalu atdalīšanās sākumā.

mam 5 minūtes. Beiy ja proporciju, mainīsim uz otru pusī un nemainīsim divreiz vairāk rūgušpiena nekā svaiga piena, tas ir, 2 litrus rūgušpiena un 1 litru piena, iznāks biezpiens, jegejējs, kuru nedrīkst vārīt ilgāk par 1 minūti — faktiski vārīšana jāpārtrauc tajā pašā brīdī, kad rūgušpiens tiek ielieti karstāja pienā.

Ablem šiem biezpieni veidiem jāpievieno viena tēkarote sāls un 30 — 50 gramu sviesta, sajaucot tos ar biezpienu, kamēr tas vēl ir silts.

Māla ceļos

Mēs jau stāstījām, ka keramiķi savus svētkus šogad rīkoja nevis aprīlī (kā agrāk), bet 18. un 19. maijā, kad viss zied un zalo. Un šie jau bija 11. svētki, kas, kā parasti, sākās Rēzeknē un izstājās tālu pa visu Latgali, ieģeļoties arī Jasmuižā, — te patikamu pārsteigumu sagādāja profesionālais mūzikis, keramikas, Tautas liežu mākslas studijas «Latgale» vadītājs un Valsts Daugavpils muzikāli dramatiskā teātra direktors Jānis Zugovs — izstādī «Latgolas keramiku» no paša savāktajiem novada keramiku darināumiem, kuru vienām ir ap sešiem simtām — gandrīz puse no tiem izstādīta muzejā.

Tradicionāli ir arī tas, ka mūsu novada keramiku. Kuru saime tik milzīgi sakublojusi pēdējos gados, celi šajās dienās vienmēr aizved uz bijušo Silajānu bagastu, no kuriēnes cēlūšies šī amata vecmeistarī, visu bagāto tradīciju aizsācēji. Tā vāi citādi katrs no tiem «podu meistariem», kuri aizrautīgi

dīciju spēkā uzturēja folkloriste Benedikta Mežale. Keramiku dienām un vienu Silajānu keramiku pieņimai bija veltīti sarikojuši Feimānos. Te notika plaša keramikas izstāde, daudz cilvēku sapulcināja koncerts brīvā dabā ciešāmā dienvidu mālā pie atjaunotā pieminēkla «Krusta nesējs» (tēla autors — Rēzeknes kokteilnieks An-

tons Rancāns) un piemīnas brīdis pie A. Paulāna kapa.

ATTELOŠS:

augstu debesis uzcelta Jēzus Kristus skulptūra ar krustu;

kokļu pavadijuma skādzīšmas pieminēkļa pakājē;

pie A. Paulāna kapa ruņā keramikis Peteris Ušpelis.

J. SILICKĀ foto

JAUNAIS CĒLŠ

Latkraksts «Jaunais Cēlš» («Hossuk nūts») iznāk 1 reizi nedēļā latviešu un krievu valodā sestdienās.

Redakcijas adrese: 228373, Preili rajona Riehiņu ciems, agrofirmā «Sarkans Oktobris». Telefons redaktoram un nodalas vadītājam — 56732.

Pas. 512.
Met. 1850.

Iespējot Latvijas izdevniecību, poligrafijas un grāmatu tirdzniecības ražotās apvienības Daugavpils tipogrāfijā. Formāts — 1 nosacītā iepiedzīlīzē.

Seansu sakums plkst. 21.00.

Redaktori A. RANCĀNS